

EINDHOVENS
ED
DAGBLAD

Zaterdag
15 januari 2011

binnen & buiten

wonen

Kroonluchters
en hippe lampen

Kroon- luchters:

Sommigen vinden het kitsch, anderen noemen het pure kunst: kristallen kroonluchters. De Spiegelzaal in het Kasteel van Versailles en het Paleis van Dolmabahçe herbergen prachtige exemplaren, maar ze zijn ook te vinden in de Nederlandse huiskamers. Hun rijke geschiedenis zorgt voor een stukje historie in huis.

Door Janneke Sinot-Versmissen

In landen met een glasindustrie, zoals Egypte en Turkije, worden ze nog steeds gemaakt. Er zijn zelfs exemplaren met plastic pegels in de handel. Maar de echte, oude en antieke kroonluchters dragen allemaal een stukje historie in zich. „De verhalen achter de lampen zijn het mooist,” vertelt Anna van Elteren, „veel kroonluchters kennen een rijke geschiedenis maar passen tegelijkertijd uitstekend in een modern interieur.” Van Elteren startte in 2010 in Eindhoven haar Kroonluchter Galerie,

waar een tachtigtal oude, antieke kroonluchters te bewonderen is. Kroonluchters zijn er in soorten en maten. Voor de zware varianten - met een gewicht tot wel vijftig kilo - is een speciale haak aan het plafond nodig. Italiaanse kroonluchters kenmerken zich door een metalen frame, meestal verguld, dat bedekt is met kleine kralen. Vaak zijn ze rijkelijk versierd met gekleurde pegels en kralenkettingen, wat ze een speels en vrolijk karakter geeft. De Maria-Theresia-kroonluchter, vernoemd naar de Habsburgse vor-

stin, heeft vuurvergulde armen die bedekt zijn met glazen stroken. Zakkroonluchters (ook sac de perle genoemd) zijn te herkennen aan pegels of kralen die in zakvorm geregen zijn en onder aan de lamp hangen. Ze lenen zich uitstekend voor een hoge hal. De Vlaamse kroonluchter of balkroonluchter bestaat uit twee of drie bollen boven elkaar met een verschil in diameter en heeft S-vormige armen. De bal onder aan de lamp zorgt voor stabiliteit. Dan zijn er nog de zogenaamde 'kasteelkroonluchters' maar de kans dat die daadwerkelijk in een kasteel hebben gehangen is klein. De naam lijkt meer te verwijzen naar de afmetingen van de lamp.

„De kroonluchters die echt voor kasteelheren gemaakt werden, zijn niet op de markt”, weet Paul Rombouts van Harrie Rombouts & zn. antiquiteiten uit Casteren. Hij verkoopt - samen met zijn broers - antiek, waaronder een ruime collectie antieke, Franse kroonluchters uit de periode 1800-1900. Vooral Zuid-Franse exemplaren zijn goed vertegenwoordigd. „In Zuid-Frankrijk is de burgerij vrij vroeg welvarend geworden. Rijke boeren, die met de suikerindustrie aan de Côte d'Azur veel geld hadden verdiend, lieten zich in navolging van

Maria Theresia kroonluchter met vier lichtpunten. Het bronzen frame is bedekt met glazen stroken. De kroonluchter is rijkelijk behangen met geslepen plaquettes met in het midden een geslepen pinakel. Bovenaan bevindt zich een siervaas. Onderaan hangt een bol met kleine sierkralen. Frankrijk, omstreeks 1930.

stukje historie in huis

de adel mooie spullen maken, waaronder spiegels en kroonluchters", aldus Rombouts. De prijzen van de lampen variëren van 1000 euro tot 30.000 euro (voor een set van twee heel bijzondere exemplaren). Bij de Kroonluchter Galerie liggen ze in de range van 150 tot 5000 euro. Oude Franse kroonluchters, met een frame van brons of messing, hebben vaak nog een stoffen draad. „Die moet vervangen worden om kortsluiting te voorkomen”, vertelt Van Elteren, die het restaureren van kroonluchters zelf ter hand neemt. De exemplaren die Rombouts verkoopt, brandden oorspronkelijk op kaarsen, maar worden geschikt gemaakt voor elektrisch licht. Dat zullen steeds vaker leds zijn, nu de gloeilamp in de ban gedaan wordt. Aanbevolen afstand van een kroonluchter tot de vloer is twee meter: hij moet enkele centimeters boven het hoofd van de langste persoon hangen. „Wees niet bang om een grote kroonluchter op te hangen”, geeft Van Elteren nog als tip, „dat maakt de visuele impact des te groter.”

-Galerie Anna van Elteren,
www.kroonluchtergalerie.com
-Harrie Rombouts & zn., Casteren,
www.harrierombouts.nl

Voorpagina: Oorspronkelijk een gaslamp, die elektrisch is gemaakt. Het armatuur is van brons en vuurverguld. De kettingen zijn van kristal. Deze lamp uit omstreeks 1880 komt uit een grote stad in Zuid-Frankrijk met een stadsgasnetwerk.

Italiaanse kroonluchter uit 1950 met helder blauwe glazen druppels. Het frame is volledig versierd met kleine glazen kralen. In het midden bevinden zich drie lichtpunten.

Kroonluchter uit 1800, uit de omgeving van Montpellier, gemaakt van brons, dat vuurverguld is. De ornamenten zijn van kristal.

Links: Franse kristallen kroonluchter met dertien lichtpunten. Rijkelijk versierd met grote kristallen plaquettes waaronder champagnekleurige en drie geslepen pinakels. In het midden drie kristallen bloemkelken. De kroonluchter heeft een bronzen frame versierd met grote bloemrozetten.

Rechts: Franse kristallen kroonluchter (1910) met zes lichtpunten. Versierd met grote geslepen plaquettes waaronder amberkleurige met blaadjes en druifjes. Het frame van deze kroonluchter is van brons en heeft een mooi oud patina.